

„Острвица“

758 m

- ДАТУМ: 17. октобар 2020. субота
МАРШУТА: Нови Сад – Добановци – Љиг – Рудник – село Варнице
ПРЕВОЗ: Велики аутобус „Дунавпревоз“-а, или минибус
ВОДИЧИ: Душан Томић, Стеван Гашпаровски
ПОЛАЗАК: Субота 17.10.2020. у 7.00 часова, локомотива код жељезничке станице.
ПОВРАТАК: Субота 17.10.2020. после 20.00 часова.
ХРАНА: из ранца
СМЕШТАЈ: једнодневна акција
ТРОШКОВИ: 1.000 рсд. (аутобуски превоз)
НЕОПХОДНА ОПРЕМА: Планинска прикладна јесењим условима.
ПРИЈАВЕ И УПЛАТЕ: Душан Томић, 064/2170-706
Стеван Гашпаровски, 063/523-758.
до четвртка 1.отобра.2020. са уплатом износа од 1.000 рсд.
На акцији могу да учествују само чланови ПД Нафташ.

ПРОГРАМ:

Субота 17-ти октобар:

Путовање аутопутем Милош велики, Љиг, Рудник, село Варнице. Успон на Острвицу. Уживање у погледу са врха. Сликање, и силазак. Долазак у Нови Сад у касним вечерњим сатима.

НАПОМЕНА:

Обавезно понети планинарску књижицу са важећом маркицом за ову годину, личну карту и оверену здравствену књижицу. У случају одустајања аконтација се невраћа. Учесници су дужни да се придржавају превентивних мера у борби против COVID-19 а у складу са планом заштите ПД Нафташ.

Свако наступа на сопствену одговорност у складу са правилником ПСС!

Острвица је редак феномен рељефа, како по необичном облику и импресивном масиву, тако и по настанку. Ма са које стране да се прилази рудничком побрђу види се силуета њене оштре купе која доминира тереном. Надморска висина јој је 758 метара и налази се северозападно од планине Рудник, од ње удаљена 6 километара. У геолошком погледу Острвица је састављена од вулканских, еруптивних стена из групе андезита. Стена је врло чврста и постојана и масовно се користи у грађевинарству, нарочито у путоградњи и за зидање зграда.

Данашња Острвица припада централним деловима угашеног вулкана једног од многих који су у геолошкој историји били активни у рудничкој вулканској области. Одређена је апсолутна старост ових стена на око 18-20 милиона година. Ако се зна да су најстарије стене земљине коре стваране пре око 4 милијарде година, онда је јасно да је Острвица од геолошки најмлађих масива вулканских стена, па отуда и велика сеизмичност Рудника. Два заобљена врха чије се коте разликују за око 4 метра чине малу и велику Острвицу. На њима се још виде остаци утврђеног града. Не зна се кад је град саграђен мада се први пут помиње у V. веку после Христа али се предпоставља да утврђење потиче из античког периода.

По историјским подацима у град су се склањали дубровачки трговци и рудари са Рудника за време династичких борби између Стефана Дечанског и Владислава ИИ, после смрти краља Милутина. Деспот Ђурађ Бранковић је, око 1430. године поново утврдио Острвицу ради одбране од турске најезде. Због тога у народу постоји предање да га је градила његова жена „Проклета Јерина“ и зато се зове Јеринин град. Легенда каже да је утврђење подигла Проклета Јерина, која је умрла у оближњем Руднику.

У време владавине Деспота Стефана Лазаревића, побуне се против њега два племића из Сребрнице – Страгара код Рудника, Новак Белоцрквић и Никола Зојић. Новак буде ухваћен и погубљен, а Никола „побеже у утврђење града званог Острвица“, где се са женом и ћеркама закалуђерио и тако спасао главу.

У подножју Острвице је био средњовековни град – подграђе у коме су били представници „острвичке власти“, занатлије и трговци, међу којима и дубровчани, који су наплаћивали царину за робу која се извозила за Приморје или одатле добављала за потребе Рудника. У Острвици су често, као и на Руднику у свом двору, боравили деспот Ђурађ Бранковић,

Јерина и њихова деца нарочито зими јер им је ту боље одговарала клима него у Смедереву. Одмах после смрти деспота Ђурђа, 1456. године на Руднику, умрла је и деспотица Јерина, 1457. године. Легенда каже да ју је отровао син Лазар што је био мотив за песму Војислава Илића „Пећина на Руднику“ и музичку драму Момчила Настасијевића „Деспот Ђурађ Бранковић.“

Турци су Острвицу у више наврата освајали и рушили. Први пут ју је порушио Мурат III 1438. године, други пут Мехмед II – Освајач 1454. године а трећи пут, неутврђене године XVI века, порушио ју је смедеревски санџак бег због побуне њеног становништва. У преведеним турским дефтерима из XV и XVI века Острвица се помиње и као седиште нахије и кадилука, са називом Сивирџе Хисар. Познати турски путописац Евлија Челебија посетио је 1664. године Острвицу и констатовао да су утврђени град и подграђе порушени и опустели.

Њена грандиозна необична вулканска купа са градом на врху, богатом историјом, живописним крајоликом и разноврсном ендемском планинском флором, од које се нарочито истичу жута перуника и реликтна врста шибаци зеленика, захваљан је објекат за све љубитеље природе – туристе и планинаре. Незабораван је поглед са врха Острвице одакле се види скоро пола Србије.

Острвица је крајем маја 2009. проглашена за споменик природе